

KO NI VEČ MEJA

Meje slovenskega kulturnega prostora

(13. strokovno-znanstveni posvet)

Svetovni slovenski kongres je v torek, 25. novembra 2014, v svojih prostorih na Cankarjevi v Ljubljani pripravil že 13. strokovno-znanstveni posvet Ko ni več meja. Z njim želimo utrditi občutenje povezanosti Slovencev z vsega jezikovnega področja, izboljšati sodelovanje med slovenskimi organizacijami na tem prostoru ter okrepite samozavest in istovetnost ljudi.

V prvem delu so vabljeni gostje govorili o prvih začetkih in zgodovini preučevanja enotnega slovenskega kulturnega prostora. Dr. Stane Granda je spregovoril o slovenstvu med centrom in periferijo, pri čemer je kritično pregledal zavzemanje za slovenske vrednote in ugotovil, da so pobude za utrjevanje in zavzemanje za slovenskost večkrat prihajale s t.i. periferije (Gradca, Celovca, Dunaja, Celja) in le redko kdaj iz samega centra to je Ljubljane. Dr. Sonja Novak Lukanovič je predstavila devet desetletij raziskovanja narodnostne problematike na Inštitutu za narodnostna vprašanja (INV), kamor segajo tudi prvi začetki raziskav o skupnem slovenskem prostoru. Dr. Samo Kristen je prikazal skupni slovenski kulturni prostor in koncept manjšinskih kulturnih avtonomij iz sredine dvajsetih let dvajsetega stoletja s čimer je nadaljeval že izpostavljeni temi dr. Grande in dr. Lukanovičeve. Dr. Daniel Grafenauer je predstavil prizadevanja dr. Julija Felaherja (1895 - 1969) za narodnostni obstoj koroških Slovencev in tudi njegovo širšo vpetost v zavzemanja za ohranjanje slovenskega jezika. Dr. Zaira Vidau pa je spregovorila o raziskovanju Slovencev v Italiji, razvoju, izzivih in perspektivah slovenskega kulturnega prostora ob 40. obletnici Slovenskega raziskovalnega inštituta SLORI.

Drugi del posveta je predstavil sedanje stanje in prihodnost kulturnega prostora. Mag. Marjan Sturm je spregovoril o slovenskem prostoru v mirovni regiji Alpe-Jadran in naglasil pomen odprtega dialoga, torej brez predsodkov s kom se pogovarjamo in s kom ne. Nanti Olip se je ustavil ob vprašanju prisotnosti slovenščine v javnosti na avstrijskem Koroškem. Opaža, da postaja slovenščina vse bolj popularna, saj se k dvojezičnemu pouku vpisuje vse več otrok, a izginja iz vsakdanje komunikacije. Temeljna za ohranjanje je družina, kot primer dobre prakse pa je navedel uporabo slovenščine v Cerkvi. Sergij Pahor je govoril o povezanosti šole in manjšine v Italiji. Tudi on je pokazal na to, kako pomembna je za ohranjanje slovenskega jezika in slovenske zavesti družina. Rudi Merljak je pokazal na drugačnost Slovencev, ki vpliva na stanje slovenskega naroda. Zavzel se je za spremembo narodnega značaja, ki ne bo več zanemarjal domačega in upošteval, hvalil in uporabljal le tujega. Mag. Dejan Valentinčič je najprej spomnil na vlogo rojakov v sosednjih državah za osamosvojitve in mednarodno priznanje Slovenije. Pokazal pa je na potrebo po miselnem preskoku v zavedanju matice do zamejcev in konkretno predlagal spremenjen odnos v medijih in šolstvu. Peter Kovačič Peršin je pokazal na probleme pri uresničevanju enotnega slovenskega kulturnega prostora in podčrtal potrebo, da se začnemo organizirati kot narodna družba.

Posveta se je udeležilo nekaj več kot 50 poslušalcev. Načrtujemo tudi izdajo zbornika s prispevki referentov, ki bo predvidoma natisnjen v začetku leta 2015.